

BYĆ TWÓRCZYM, BYĆ WZORCEM, BYĆ BLISKO UCZNIĄ... - relacja z IX sesji metodycznej Kreatywność nauczyciela - inspiracją rozwoju pasji i talentu ucznia

Zdzisława Woźniak – Lipińska, Kierownik Wydziału Promocji i Współpracy ze Środowiskiem

Nie zmuszajmy dziecka do aktywności, lecz wyzwalamy aktywność. Nie każmy myśleć, lecz twórzmy warunki do myślenia. Nie żądajmy, lecz przekonujmy. Pozwólmy dziecku pytać i powoli rozwijać jego umysł tak, by samo wiedzieć chciało.

Janusz Korczak

15 lutego br. już po raz dziewiąty w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Gdańsku spotkało się blisko stu nauczycieli różnych specjalności, w tym nauczycieli bibliotekarzy bibliotek szkolnych i pedagogicznych, którzy zechcieli skorzystać z cyklicznej oferty PBW. W bieżącym roku sesja metodyczna została poświęcona zagadnieniu kreatywności i konieczności rozwijania możliwości twórczych nauczycieli.

Spotkanie zatytułowane „Kreatywność nauczyciela - inspiracją rozwoju pasji i talentu ucznia” rozpoczęła Małgorzata Kłos - dyrektor Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Gdańsku, która powitała zaproszonych gości oraz uczestników sesji. Dyrektor Kłos podkreśliła zbieżność głównych założeń konferencji z nieprzemijającymi ideami, które propagował Janusz Korczak – patron bieżącego roku. We wstępie sesji dyrektor PBW zauważyła, jak ważnym w życiu każdego ucznia jest wiarygodny, inspirujący nauczyciel. Tylko pedagog obdarzony nieustanną potrzebą poznawania i samokształcenia ma szansę stać się autentycznym przewodnikiem młodego człowieka.

Kontynuując ten ważny wątek Anna Przybylska - prezes Polskiego Stowarzyszenia Kreatywności – szerzej omówiła pozornie oczywiste cechy, charakteryzujące dobrego nauczyciela. W wystąpieniu „Nauczyciel - siewca, żniwiarz a może kreator uczniowskich pasji - o dylematach twórczego nauczyciela” prezes PSK wyjaśniła rangę niezastąpionej obecności drugiego człowieka - przewodnika, który potrafi wyzwolić potencjał dziecka. Jedną z takich osób może być twórczy, nietuzinkowy pedagog. Jak nikt inny zdaje on sobie sprawę z szeregu wyzwań, które stoją przed uczniem we współczesnym, niestety coraz bardziej odhumanizowanym świecie.

Młodzi ludzie mają często trudność z odnajdywaniem w sobie chęci poznawania, tworzenia i zdobywania nowych umiejętności, dlatego każde dziecko potrzebuje opieki i wsparcia ze strony nauczyciela. Na wychowawcy spoczywa ogromna odpowiedzialność za rozwój ucznia. Wprawdzie bycie wzorcem i skuteczne motywowanie podopiecznych nie jest łatwym zadaniem, ale z pewnością jest możliwe. Anna Przybylska udokumentowała tę tezę na przykładzie jednej ze swoich uczennic, która dzięki staraniom pani prezes odkryła talent plastyczny i zdobyła wykształcenie artystyczne.

W kolejnym wystąpieniu dr Beata Kapela-Bagińska, reprezentująca Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Gdańskiego oraz Niepubliczny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli "Creative" w Sopocie przedstawiła sytuację, w której „Nie pasywni - kreatywni! - nauczyciele i uczniowie na lekcjach” mogą osiągać najlepsze efekty współpracy. Pozwalając sobie nawzajem na błędy i uwzględniając własne możliwości oraz ograniczenia ci swoiści partnerzy w edukacji, mogą czerpać ogromną satysfakcję z pogłębiania wiedzy. Warunkiem jest jednak interaktywny kontakt ucznia i nauczyciela podczas zajęć. W dydaktyce warto sięgać po metody bazujące na doświadczeniu, bo wówczas łatwiej wzbudzić potrzebę dalszego poznawania. Równie ważna jest osobowość pedagoga, który wchodząc w rolę przewodnika na lekcji, wysyła podopiecznym jasny przekaz na temat systemu wartości edukacyjnych, jakie reprezentuje. Zadaniem nauczyciela jest tak oddziaływać na dziecko, by odczuwało naturalną motywację do aktywności, świadomie wykorzystywało własne predyspozycje

i poznało najbardziej korzystny dla siebie styl uczenia się. Wychowawca obdarzony pozytywną wizją nauczania, będzie w stanie zarazić twórczym optymizmem swoich uczniów.

Kolejna z prelegentek – dr Adriana Barska, wykładowca w Instytucie Pedagogiki Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni, zaskoczyła słuchaczy niezwykle syntetycznym ujęciem tematu „Nauczyciel a status tożsamości „osiągniętej”, budząc podziw jasną definicją twórczego pedagoga. W swojej wypowiedzi dr Barska wyjaśniła możliwości klasyfikacji statusów tożsamości zawodowej nauczyciela, opierając się na psychospołecznej koncepcji rozwoju ego Erika Eriksona, czyli tożsamości osiągniętej, moratoryjnej, nadanej i rozproszonej. Ideałem byłoby, aby absolwenci kierunków pedagogicznych, a następnie aktywni zawodowo nauczyciele mogli się znaleźć w pierwszej grupie i posiadli wiedzę, kim są zawodowo.

Już podczas przerwy uczestnicy mieli okazję na gorąco skomentować wypowiedzi pierwszych wykładowców. Najwięcej emocji wzbudził dyskurs na temat realnych możliwości pogodzenia trudnej, nieco uschematyzowanej rzeczywistości szkolnej z ideą kreatywnego kształcenia. Drugą część spotkania rozpoczęła prezentacja Ludmiły Chakunovej – pracownika naukowego Wydział Psychologii i Pedagogiki Akademii Medycznej w Grodnie oraz niezwyklej promotorki oświatowych i kulturalnych działań grodzieńskich uczniów oraz studentów. Pani Chakunova, która jest także aktywnym członkiem Polskiego Stowarzyszenia Kreatywności, omówiła formy pracy z dziećmi i młodzieżą, sprzyjające wykorzystaniu możliwości i talentu młodych osób. Zauważyła, że w zestawieniu z doświadczeniami polskich pedagogów można znaleźć wiele podobieństw w zakresie stosowanych metod pracy twórczej. Nasi wschodni sąsiedzi również wykorzystują każdą okazję na terenie szkoły i poza nią, by wspierać uzdolnienia uczniów. W kołach zainteresowań, organizowanych wspólnie imprezach i projektach, spontanicznych przedsięwzięciach wychowawcy odnajdują pojedyncze osoby, które wymagają troskliwej uwagi i opieki mentora. Wystąpieniu „Kreatywność nauczycieli na Białorusi” towarzyszył pokaz, w interesujący i barwny sposób ilustrujący twórcze pomysły pedagogów z Grodna.

Wypowiedź Anny Franek z Pracowni pod Błękitnym Drzewem w Gdańsku zatytułowana „W cieniu błękitnego drzewa – wspieranie aktywności twórczej” udowodniła, iż polskich nauczycieli cechuje równie duża pomysłowość w pracy z najmłodszymi. Pani Franek opowiedziała słuchaczom, w jaki sposób razem z Marzeną Riegel, także nauczycielką, zrealizowały swoje twórcze pasje. Zdradziła zebranym, jak po dosyć długiej przerwie w zawodzie pedagoga, zupełnie świeżym spojrzeniem oceniać własne możliwości twórcze i realizować marzenia.

Obie panie z jedynek w swoim rodzaju prac szydełkowych uczyniły prawdziwą sztukę. Samodzielnie tworzą niezwykle pomoce dydaktyczne, a przede wszystkim coraz bardziej rozszerzają działalność szkoleniową w kierunku młodszych i starszych odbiorców. Są autorkami książek i pomocy dydaktycznych dla nauczycieli, inspirują dzieci i uczą, jak tworzyć nietypowe książki. Założycielki Pracowni pod Błękitnym Drzewem mogą służyć za przykład innym pedagogom, którzy być może za bardzo popadają w edukacyjne schematy.

Zawodową grupę nauczycieli bibliotekarzy – w ostatnim tego dnia wystąpieniu - reprezentowała Ewa Kasprowiak ze Szkoły Podstawowej nr 49 w Gdańsku. Uczestnicy mieli okazję poznać osiągnięcia tej niezwykle aktywnej bibliotekarki, dzięki wystąpieniu pt. „Nauczyciel bibliotekarz odkrywca i opiekunem utalentowanego ucznia – przykład dobrych praktyk”. Ewa Kasprowiak omówiła sposoby pomocy szczególnie uzdolnionym plastycznie uczniom na przykładzie jednego ze swoich podopiecznych – Tomka, dla którego stała się przewodnikiem w rozwijaniu ponadprzeciętnych możliwości. Udowodniła tym samym, że nawet pedagog, który nie ma możliwości stałej pracy z uczniem, ale jest wrażliwy na potrzeby młodego człowieka, może stać się kreatorem pasji. Nauczyciel bibliotekarz jako pedagog zaznajomiony z różnymi dziedzinami wiedzy, często

z przygotowaniem wielokierunkowym, jest szczególnie wrażliwy na sygnały płynące od uczniów, z których każdy przecież trafia do biblioteki szkolnej.

Ostatni punkt programu zakładał wymianę doświadczeń uczestników sesji i rzeczywiście czas przeznaczony dla słuchaczy okazał się niezbędny. Uczestnicy emocjonalnie zareagowali na tezy podnoszone podczas konferencji i rozgorzała wśród nich dyskusja, którą można podsumować w kilku słowach: warto wykraczać poza utarte schematy w nauczaniu, ponieważ bycie twórczymi odkrywanie dziecięcych pasji jest największą radością w trudnym zawodzie nauczyciela.

Sesja zgromadziła nauczycieli bibliotekarzy i pedagogów innych przedmiotów z całego województwa pomorskiego. Ich zainteresowanie tematem kreatywności i aktywne uczestnictwo w dyskusji świadczy o potrzebie częstych spotkań, które posłużą wymianie doświadczeń naszego środowiska. Sesja metodyczna w PBW w Gdańsku była ku temu doskonałą okazją, więc na pewno warto organizować takie spotkania w kolejnych latach.